

Oriëntaalse verassingen

Reizen naar Armenië & Perzië

Dionne Delnoy

Vredesweek 2015 – Etty Hillesum
Centrum – zaterdag 26 september

Ja, waarom?

Vanwege de cultuur en de geschiedenis, de natuur en de gastvrijheid. Het is een van de oudste beschavingen, naast die van het Perzische Rijk, Babylonië, Byzantium, het Ottomaanse Rijk en de Russische landen.

Armenië was vroeger veel groter. Het oude West Armenië werd namelijk in 1920 Oost Turkije. De daar gelegen stad Ani was eens de hoofdstad.



Wie wonen er?

Ja, de Armeniërs, maar die wonen ook in Perzië, dat nu Iran heet, vooral in een wijk in Isfahan, die een christelijke enclave is en die eens de eerste christelijke staat ter wereld was. Het was daar waar Gregorius de Verlichte of de Martelaar woonde – nu ja, woonde ... Hij zat dertien jaar gevangen in een put. Tot de koning ziek werd en men hem te hulp riep. De koning genas en bekeerde zich tot het christendom – ‘dus’ de hele staat; zo ging dat toen.

Ook wonen er Russen, Yezidi's en Mulokken (“Melkmensen”) die verbannen waren uit Rusland.

Het land

Er zijn veel kerken, doorgaans klein en sober, met een koepel erop en een beltoren ernaast, vaak neergezet in een groepje met klooster, bibliotheek en zo meer.

Het land heeft een eigen alfabet, ontworpen door een monnik rond het jaar 400 na Christus. In de USSR was dit alfabet verboden, maar later is dit in ere hersteld.

Er zijn veel stèles, monumentale pilaren met afbeeldingen, bijvoorbeeld van een kruis. In ons Almelo staat zo'n steen ter herdenking van de Armeense genocide. Er zijn meer mythische stenen, menhirs, met waarschijnlijk een astrologische betekenis, dus eigenlijk kalenders. Ook is er – nu dan in Oost Turkije - de mythische berg Arafat, een twistpunt in de geschiedenis.

Er wordt veel wijn verbouwd in Armenië. Deze wordt deels geëxporteerd naar Teheran in Iran. Naar Iran? Het islamitische land? Ja, maar dan met een ander etiket erop waarop bijvoorbeeld “cola” of “motorolie” staat ...

De hoofdstad

Dit is Yerevan met nu 2,8 miljoen inwoners. Eens waren dat er meer; velen zijn geëmigreerd. Beroemd is het museum met zijn 14.000 handschriften. Modern ook: er is een intensief uitgaansleven gaande in het centrum. Er is ook een monument ter herinnering aan de genocide; deze leeft nog steeds bij de mensen van nu.



Iran

Er zijn grote steden als Persepolis, maar ook veel ruïne-dorpen. Ook goed onderhouden paleistuin, vaak oasen in de woestijn met nog zeer oude irrigatiesystemen die nog werken – en zelfs een eeuwenoud systeem van wat we nu *air conditioning* noemen.

Godsdiensten – meervoud!

Nog steeds leeft in Iran het Zoroastrisme met *Abura Mazda* als Schepper en de *Vesta* als heilig boek, met bijbehorende normen en waarden als goede daden, goed gedrag en goed spreken.

Uiteraard zijn er ook veel moskeeën met veel mozaïeken en mooie glas-in-lood ramen. En ja, veel poëzie; denk aan Rumi en Hafiz, en heel veel thee.

Rumi:

“Zuiver van hart trekken wij de wereld door
en raken in de ban van alles om ons heen.
Je bent steeds ergens naar op zoek
maar het ontgaat je dat je wat je zoekt zelf al bent.”

Verslag: Dr Frans E J Gieles

Over Rumi (& Zoroaster): zie

< http://www.human-being.nl/Bibliotheek/rumi_lezing.htm >.